

TOMÀS VIBOT RAILAKARI

ORCID: 0000-0001-9529-0087

Universitat de les Illes Balears

Correo: tomas.vibot2@uib.cat

De mestre d'aixa a Banyalbufar a president de Cuba. Mateu Mir Albertí *Mateito*: una construcció biogràfica a partir de l'oralitat

Paraules clau: etnopoètica — gèneres etnopoètics — oralitat — Mallorca — Cuba.

El nom de Mateu Mir Albertí (1891–1975), conegut com *Mateito* o *Mateito de Can Bac*, és un dels més populars i alhora controvertits del poble de Banyalbufar (Mallorca). Aquesta petita població de la serra de Tramuntana veié néixer i morir un narrador d'experiències excepcional, no sols pel mode sinó especialment pel contingut, que en alguns casos ultrapassa els límits de la veridicitat. Després de viure a Cuba i als Estats Units entre els anys vint i quaranta del segle passat, tornà al seu poble natal. Molta gent n'escoltà els relats i les anècdotes viscudes en el *nou món* i a partir de la seva mort es barrejaren amb les que molts banyalbufarins compartiren directament amb ell durant el darrer tram de la seva vida. Tot plegat conforma la base d'una biografia bastida des de la mateixa oralitat, on la frontera entre realitat i la ficció es presenta totalment diluïda.

1. Aspectes biogràfics

Les dades biogràfiques objectives de Mateu Mir *Mateito* són realment escasses. Dues fonts a dia d'avui són les més fidedignes: el capítol dedicat al llibre *Cent anys de Mestres d'aixa a Mallorca*, de Joan Palmer¹ i la ressenya que li dedicà el web *Històries de la Serra* titulada “La Pedra de s'Ase, el escondite de *Mateito*”².

¹ J. Palmer, *Cent anys de mestres d'aixa a Mallorca*, Mallorca, El Tall, 1993, pp. 34–37.

² “La Pedra de s'Ase, el escondite de *Mateito*”, en: *Històries de la Serra*, <http://histories.serradetramuntana.net/es/la_pedra_de_s_ase_el_escondite_de_mateito/>, 2 de novembre de 2019.

Va néixer a Banyalbufar (Mallorca) el 1891. Durant l'adolescència aprenqué l'ofici de mestre d'aixa. En arribar a la vintena d'anys, emigrà a Cuba juntament amb dos germans més, on es dedicà a diverses feines, entre d'altres, a la pesca de l'esponja. També féu d'armador d'una embarcació que ell mateix havia construït.

Poc després, *Mateito* fou contractat com a transportista entre les ciutats de Tampa i l'Havana, tant de mercaderies legals com d'il·legals, especialment whisky (recordem que als EUA, entre els anys 1920 i 1933, s'hi aplicà la *Llei seca*).

A la dècada dels anys trenta, tornà a establir-se a Cuba on continuà com a transportista. Fou simpatitzant de la causa del general Mario Menocal (president entre 1913 i 1921), qui s'oposà al president Gerardo Machado (1925–1933). Per això, fou tancat durant dos anys en el presidi de la Isla de Pinos.

A mitjans dels anys quaranta, Mateu Mir tornà a Banyalbufar i s'establí al Port de sa Pedra de s'Ase en una barraca (dita la *Cabaña de Mateito*). Aquí continuà com a mestre d'aixa, fent passejades amb barca a turistes, contraban de tabac, etc.

Morí en el 1975, a l'edat de 84 anys.

2. Font de l'estudi: programa “Vox populi” de *L'Hora D* (IB3)

L'Hora D és una sèrie documental de la televisió autonòmica Balear (IB3) presentada pel periodista Jordi Calleja. El capítol “Vox populi” (n. 21) es va emetre dia 12 de juny de 2016, a les 22:30 h. El documental, dirigit per Marta Alonso, està íntegrament centrat en la vida de Mateu Mir *Mateito* i té una durada de 26:51 minuts, mentre que la introducció promocional que s'emeté dies anteriors era de 5:16 minuts.

“Vox populi” s'articula a partir d'una sèrie d'entrevistes que conformen alguns aspectes de la biografia del personatge. Aquests testimonis desgranen molts dels trets que el configuren, els quals sovint no són coincidents, fins i tot es presenten com a contradictoris. Aquestes contradiccions són força patents en els episodis més transcendents de la seva vida (traficant d'esclaus, president honorari de Cuba, fugitiu del presidi de la Isla de Pinos, etc.). Cada testimoni aporta el seu propi relat basat en l'experiència compartida o escoltada de boca del protagonista o d'altres testimonis. Per tant, els límits de la *biografia objectiva* amb els de la *biografia figurada* no es presenten mai clars, el que evidentment crea afirmacions, negacions i contradiccions en múltiples direccions. En aquest sentit s'expressa la directora i guionista del programa Marta Alonso al capítol promocional (4:04)³ quan afirma:

³ Aquest nombre correspon al minut i segon on comença la intervenció dins el programa.

Quan vaig conèixer la història d'en *Mateito* el que més me va fascinar és com un personatge tan pintoresc s'havia convertit en llegenda i explicava moltes aventures, moltes d'incrèibles, de la seva aventura cubana. Realment aquestes històries han sigut molt difícils de comprovar. La meua intenció en aquest documental no és tan certificar si les històries que explicava eren certes o no sinó sobretot recollir les diferents veus que el coneixien i per tant veure les diferents versions de la història. Però el que em va interessar de mostrar tot aquests puzzle és que el propi espectador és el que realment decideix allò que es vol creure i obro la reflexió de dir: som allò que diem que som?

Efectivament, dins l'àmbit banyalbufarí la figura de Mateu Mir és una de les més singulars dels darrers decennis i recordada encara per molts, tant per aquells que el conegueren en vida com pels que n'han sentit a parlar. De fet, un dels entrevistats, Toni Mir, n'arriba a afirmar: “És en *Mateito* de tots, en *Mateito* de Can Bac, però [és] sa llegenda de part de Banyalbufar” (1:50). Al poble, per tant, es considera una *llegenda local*, equiparable a d'altres dins l'imaginari col·lectiu mallorquí com l'Arxiduc Lluís Salvador, Joan March Ordines, etc.

El programa s'estructura a partir d'una sèrie d'apartats temàtics, els quals esdevenen l'esquema narratiu⁴ proposat per la direcció del programa. Aquí un seguit de testimonis banyalbufarins, tant familiars com d'amics, narren episodis i detalls de la vida del protagonista. Els entrevistats són: Toni Mir (familiar), Bartomeu Mir (familiar), Francisca Mir (familiar), Antoni Cunill (pescador i amic), Maria Rosa Font (amiga), Joana Vives (amiga) i Joan Pons (amic). Per altra banda, els apartats a partir dels quals s'estructura el programa són: “Introducció” (0:37–2:15), “Qui era en *Mateito*” (2:15–2:58), “Mestre d'aixa i pescador” (3:25–7:50), “L'aventura cubana” (7:55–10:55), “Femellut” (11:00–17:00), “President honorari de Cuba” (17:37–20:00) i “Al Capone” (20:00–26:51).

3. “Vox populi” i el gènere etnopoètic: el relat sobre experiències reals

D'acord amb el sistema modal proposat per Heda Jason⁵, el recull de testimonis que narren la vida de Mateu Mir se situa dins el *relat sobre experiències reals*. Es tracta d'un tipus de narració que es basa en fets reals i té

⁴ Per a Joan Prat, l'*esquema narratiu* correspon als “criteris d'ordenació, d'organització i composició del relat, als eixos principals que segueix la distribució de les dades aportades, al suport argumental, a la mena de seqüenciació realitzada, les fórmules i procediments narratius emprats en la confecció del discurs i, fins i tot, el to i l'orientació descriptiva o expressiva que modulen la narració”; J. Prat (coord.), *I... això és la meua vida. Relats biogràfics i societat*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 2004, p. 241.

⁵ H. Jason, *Motif, type and genre*, Helsinki, Academia Scientiarum Fennica, 2000, pp. 137–150.

un caràcter biogràfic⁶. El seu component altament realista fa que aquestes narracions tractin temes que estan molt directament relacionats amb les experiències viscudes pels narradors al llarg de la seva vida.

Quant a tipus, s'englobaria dins l'*anècdota*, ja que es tracta d'un relat sobre experiències reals que explica fets atribuïts a personatges coneguts en el grup en què s'explica la narració. Els testimonis narren les seves experiències viscudes o compartides amb el protagonista⁷. En aquest primer nivell hi incloem els *rumors*, atès que en un cas concret un informant avisa que el que afirma procedia del que deia la gent d'una manera poc concreta.

En un segon nivell, hi és present el *relat d'experiències personals*, és a dir, de creació i recreació de les experiències contades per Mateu Mir als informants. Aquest nivell —que dins la narrativa oral seria una *fitxa*⁸, atesa la transcendència biogràfica— se centra exclusivament en l'etapa cubana del protagonista, que és allà on es produeixen més imprecisions i contradiccions per part dels informants.

Per tant, en la construcció biogràfica del protagonistes s'hi combinen dos nivells:

1. Les experiències vitals viscudes pels informants amb Mateu Mir (*anècdotes*).

2. Les experiències de l'etapa cubana narrades per Mateu Mir als informants (*relat d'experiències personals*). Aquests relats van des dels que presenten un alt grau de *veridicitat* fins a la pura *ficció*. En aquest nivell narratiu, els informants tornen a narrar els fets que els explicava el protagonista, afegint-hi allò que s'anomena *la pròpia visió* del testimoni: descripció física, descripció interna, fets (professió, contraban, mestre d'aixa, etc.). Part important de la *biografia fabulosa* del protagonista es congria aquí. En aquest nivell, per tant, s'intueix que *Mateito* compartí amb els testimonis els relats no sols com una *narrative as data*, és a dir, com una simple acumulació de dades⁹, sinó especialment com una veritable *performance*¹⁰.

⁶ L. Dégh, "Folk narrative", dins: R.M. Dorson (ed.), *Folklore and folk life. An introduction*, Chicago-London, The University of Chicago Press, 1978, p. 78.

⁷ C. Oriol, *Introducció a l'etnopoètica. Teoria i formes del folklore en la cultura catalana*, Valls, Cossetània, 2002, p. 80.

⁸ Per a Carlos Piña les *fites* "son estrictamente ciertos sucesos externos o internos narrados por el personaje, que son presentados como cruciales en el curso de su vida"; C. Piña, "La construcción del 'sí mismo' en el relato autobiográfico", *Revista Paraguaya de Sociología*, 71, 1988, p. 156.

⁹ W. Schneider, "Oral history in the age of digital possibilities", dins: D. Boyd, M. Larson (eds.), *Oral history and digital humanities. Voice, acces, and engagement*, New York, Palgrave, 2014, pp. 24–25.

¹⁰ Richard Bauman afirma que "Performance thus calls forth special attention to and heightened awareness of the act of expression, and gives license to the audience to regard the act of expression and the performer with special intensity"; R. Bauman, "Verbal Art as Performance," *American Anthropologist*, New Series, vol. 77, n. 2, 1975, p. 293.

4. Anàlisi dels testimonis: la configuració biogràfica de Mateu Mir *Mateito*

Tal com acabem de dir, el programa “Vox populi” mostra dos nivells de relats: experiències vitals compartides amb Mateu Mir (*anècdotes*) i relats sobre l'etapa cubana (*relats d'experiències personals*).

4.1. Anècdotes

Els informants descriuen físicament i psicològicament el personatge durant la tercera etapa vital, és a dir, des de la tornada de Cuba (durant la Postguerra espanyola) fins a la mort en 1975. En cada un dels apartats hi transcrivim un o més testimonis.

4.1.1. Trets físics

Les característiques físiques descrites pels informants coincideixen a afirmar que no era una persona gaire atractiva:

- “Caminava com arrufadet, amb uns ullons com de perdiu” (10:19, Joan Pons).
- “No era massa *guapo*... Jo ja el vaig conèixer major... *Lo* que era presumit, era un bon presumit” (10:46, Francisca Mir).

4.1.2. Indumentària

Els informants solen posar l'accent en l'extravagància de les robes que portava:

- “*Camies* de quadros en aquells temps, per noltros! I pantalons blancs... Era molt gros, anar vestit així!” (10:36, Joana Vives).

4.1.3. Manera de parlar

Després de més de dues dècades al Carib, l'accent i el lèxic cubà es barrejaven amb el seu català nadiu, tret que cridava molt l'atenció dels banyalbufarins:

- “«*Del coño de su madre!*», deia ell. Tot això ho contava així. Ell era *cubano*. «Conxo!». Xerrava així, aquest *homo*” (21:24, Bartomeu Mir).

4.1.4. Valors i/o personalitat

Els entrevistats coincideixen en la simpatia del protagonista:

- “Era un personatge molt graciós, sempre estava content, perquè sempre deia «*Conxo, conxito!*»” (1:05, Maria Rosa Font).

4.1.5. Femeller

Un dels trets que més impactava amb la moralitat banyalbufarina era que expressava obertament i sense miraments el seu desig vers el sexe femení, fet que xocava amb la moral nacional-catòlica de l'època:

– “I una de ses coses que record moltíssim es quan mos deien «Conxo carajo mundo, quines nenas más guapitas!»” (11:07, Joana Vives).

– “Fa coranta anys que jo el tenia, aquí una setmana o dos dies, o tres o quatre, i a jo m’havien dut, encara el tenc, una màquina Súper 8 de fer cine i un projector, encara el tenc... Però d’això fa 42 anys. A Mallorca encara això no existia, i m’havien enviat pel·lícules porno de Berlín, que a Mallorca es espanyols anaven a Perpinyà, i jo quan en *Mateito* venia jo li deia «*Mateito*, anem a dalt i te posaré un poc de cine»” (11:31, Joan Pons).

– “I venia molt a prendre es sol en s’hivern aquí davant, un *puesto* que hi ha per seure, un *predís*, i duia revistes... I va ser així un dia que estava assegut en es sol i va passar don Jeroni, que era un homo molt espiritual, molt bona persona. «Don Jeroni, com està? Venguí que li he de mostrar una cosa, venguí que li he de mostrar una cosa». I li va mostrar una propaganda de sostens, una al·lota que mostrava es sostens! «Ho veu? *Hasta* li veuen ses magdalenes!»” (12:53, Joana Vives).

– “Que li agradava molt anar veure qualque casada... Jo no sé qui, se deia, perquè jo no hi era, però és rumor... He, he! Coses de poble!” (14:39, Bartomeu Mir).

– “Se n’anaven a sa Pedra de s’Ase a pescar aquí on fos, això és vera!, Au vés, comença a caminar que jo m’he deixat una cosa. I li fotia sa dona. Això és vera, a jo m’ho contava també. Era molt femellut, molt, molt!” (14:50, Joan Pons).

– “Diu: «saps què? Dona’m 15.000 pessetes». «*Mateito*, què has de fotre amb 15.000 pessetes?» li dic jo. Diu: «He de quedar a Palma, anit. He de quedar a Palma». «I que no pots venir amb jo a Peguera? I què has de fer a Palma?». «Vaig de femelles». «Què vols dir femelles, amb 82 anys! I que així mateix... que vas gens arrenecat, tu?». I contesta. «No, però mir!»” (15:44, Joan Pons).

4.1.6. Mestre d’aixa, pescador i mariner

Tots els informants afirmen que era un dels millors mariners i mestres d’aixa que hi havia hagut a Banyalbufar:

– “Era un pescador, però era un pescador diferent que es altres [...]. Pescava de *curricant*, i més de calamars, més de fluixa i de tot això... No pescava amb xarxes [...], i després també feia barques... Mon pare li en va comprar una, de barca” (2:25, Toni Cunill).

– “Havia fet un llaüt mallorquí de 20 pams... o 21. Navegava com... com una fulla d’olivera” (3:44, Joan Pons).

4.1.7. Estraperlo i contraban

En tornar de Cuba, Mateu Mir es trobà amb la difícil conjuntura de la Postguerra espanyola. Els pobles de la serra de Tramuntana, especialment els del vessant litoral, patiren escassetat i una de les pràctiques habituals era el contraban, generalment de tabac. Mateu Mir, coneixedor de la mar i de la costa, n'hi practicà durant molts anys:

- “En es anys crítics, després de sa Guerra, també va fer estraperlo. Se'n duia patates amb un botet d'aquí a s'Arracó i de s'Arracó cap aquí devia dur ciurons, mongetes” (22:00, Toni Cunill).
- “Darrera aquesta cabanya hi havia un *puesto* que hi posaven *contrabando* i ell cobrava. Ho sé perquè l'hi vaig trobar un parell de vegades. Tot això estava ple de guàrdies civils” (22:16, Bartomeu Mir).
- “Anava a sa possessió a comprar oli i després el passava per dins sa muntanya perquè no el *gafassen*, de *contrabàndol* [...] amb un sac [...] i devia fer quatre o cinc hores de camí, de mal camí” (22:44, Francisca Mir).

4.2. Relat d'experiències personals

Les experiències personals de Mateu Mir de la seva etapa cubana ens arriben a través dels relats que el protagonista contava als banyalbufarins, els quals en algunes ocasions en posen en dubte fins i tot la veridicitat. Així ho expressa Bartomeu Mir: “Jo, tot *lo* que contava en *Mateuet*, m'ho crec o no m'ho crec, perquè si t'ho creus pots fer un llibre i si no t'ho creus, *ahí se queda*. No hi havia *testigos*, com és normal. Però *bueno*, ell ho deia!” (25:03). L'entrevistada Joana Vives, fins i tot, va més enllà: “Jo ara no n'havia trobat cap, que se cregués ses seves pròpies mentides” (25:22). És aquí on es crearà la *figura llegendària* a què alguns informants fan referència.

4.2.1. Traficant d'esclaus

Segons Mateu Mir una de les feines que trobà al Carib fou la de traficant d'esclaus. És interessant fer notar com els mateixos informants en neguen directament l'autenticitat:

- “Traficaven amb negres i blanques... I també hi havia un *tio* meu... Però va fer poc doblers... en aquell *entonces*” (8:45, Toni Cunill).
- “A jo me va dir que feia viatges de Cuba a la Florida [...] i que de vegades se'n duien cafè... I *hasta* negres!” (8:55, Bartomeu Mir).
- “Feia transport amb un *barco*, i en *Mateito* era es capità des *barco*, perquè era capità de cabotatge, i es negret se volia carregar en *Mateito*, li volia tallar es coll, i en *Mateito* va pujar

en es *palo*, i es negret no va *porer*, i quan va davallar, va poder amansar es negrets i com el va tenir a punt, diu: «Li vaig fer *ses*! I amb so *matxete* li vaig tallar es coll jo!» (9:10, Joan Pons).

– Noooo! Què va! Mestre Mateu no era *escapaça* ni matar una formiga. No! (9:41, Toni Cunill).

4.2.2. Relacions sexuals i descendència

L'alliberament sexual cubà, contraposat a la moralitat mallorquina, era un dels temes que més rememoren els testimonis:

– “A Cuba, me va contar perquè hi tenia un fill a Cuba. Diu: «Vaig tenir un fill amb una negreta molt bona, perquè ses negretes sempre tenen es cafè calent»” (16:35, Joan Pons).

– “Se va mal acostumar a Cuba, perquè allà segurament hi devia haver tota casta de races... i molta carn” (16:54, Toni Mir).

4.2.3. President honorari de Cuba i pres polític

Segons contava Mateu Mir, va ser president honorari de Cuba, episodi que recreen molts dels informants. Juntament amb la manera com escapà del presidi de la Isla de Pinos, forma part d'un dels moments biogràfics més controvertits i interessants. Els entrevistats afirmen i neguen fets amb la mateixa rotunditat:

– “Va ser president honorari, sí devers una setmana, me va dir ell” (17:48, Joan Pons).

– “President honorífic de Cuba? No, no era president honorífic” (17:52, Francisca Mir).

– “Va ser president perquè va resultar que s'altre president que hi havia era amic d'ell i varen fer una festa i que no estava en condicions i que li va telefonar es president dels Estats Units i es secretari des president li va dir a en *Mateito*: «*Te voy hacer pasar por el presidente a ti*». I se va posar ell en es *teléfono*. Això m'ho contava ell a jo!” (17:59, Bartomeu Mir).

– “Se varen *sublevar*, i varen derrotar en Manchado [sic] i ell era un *cabessilla*, i el tancaren i li volien fer sa *xigarrera*. El volien matar, se va escapar, en va fer de tot color” (18:45, Joan Pons).

– “El devien cercar i se va amagar, i tenia com trosset de canya i respirava per allà. Devia estar pentura un parell d'hores amagat fins que el degueren trobar. O pentura no el varen trobar. Jo que hagués estat tancat a sa presó tampoc no ho he sentit” (19:05, Francisca Mir).

4.2.4. Membre de la banda d'Al Capone

Mateu Mir contava com va arribar a fer feina per al mafiós Alphonse Gabriel Al Capone. La veridicitat d'aquests relats torna a qüestionar-se per part dels informants:

- “*Llavones* va fer feina amb n’Al Capone, feia de capità de *barco* de cabotatge” (19:38, Pons).
- “Ell diu que el va conèixer personalment” (19:44, Bartomeu Mir).
- “No ho crec jo... amb n’Al Capone, mestre Mateu” (19:45, Toni Cunill).
- “Hi devia treballar... Deia que un parell de dies va fer *lo* que n’Al Capone, deia” (19:49, Francisca Mir).
- “Transportava whisky, dins troncs de *madera* així, gruixats, després els buidaven perquè eren de contraban perquè allà era sa llei seca, a Amèrica. I transportava es whisky dins aquests troncs” (20:04, Joan Pons)
- “Dur un *barco carguero* carregat de whisky t’exposaves a sa presó, a Alcatraz. Però «me’n fotia!» deia ell. «Jo era fadrí. Jo era un *campeón!*»” (20:45, Joan Pons).

5. Conclusions

Tot i que el gènere etnopètic del relat d’experiències personals no és un dels més estudiats a dia d’avui pels folkloristes, el cas de *Mateito* posa en valor la seva singularitat i pertinència, ja que és un magnífic exemple de la riquesa dels nivells de relat que en pot generar. La barreja de testimonis que ofereix el programa “*Vox populi*” serveix per a construir una biografia altament productiva etnopèticament, on, com s’ha vist, els graus de veridicitat són molts i variats, i on tots els elements no verbals dels entrevistats hi fan un paper força enriquidor per a l’objectiu del programa. Per tant, gràcies al format audiovisual, la complementarietat entre l’*oralitat* i l’*auralitat* creada al voltant del protagonista es palesa amb total plenitud¹¹.

Si bé l’única biografia oficial de Mateu Mir també es troba construïda en part per testimonis orals, és el relat de les seves experiències cubanes el que genera un material summament interessant. S’hi barregen dos nivells: les experiències vitals viscudes pels informants amb Mateu Mir (*anècdotes*); i les experiències de l’etapa cubana narrades per Mateu Mir als informants (*relat d’experiències personals*). Per tant, els límits de la *biografia objectiva* amb els de la *biografia figurada* no es presenten mai clars, el que evidentment crea afirmacions, negacions i contradiccions en múltiples direccions. La riquesa narrativa que atorguen els dos nivells del relat dins la història de vida de Mateu Mir *Mateito* en el programa duplica, per tant, allò que afirma R. Abrahams en el capítol “License to tell a tale” de l’estudi *Every life. A poet-ics of vernacular practices*:

¹¹ D.A. Boyd, “I just want to Click on It to Listen: Oral History Archives, Orality, and Usability”, dins: D. Boyd, M. Larson (eds.), *op. cit.*, p. 78.

Stories telling of something that really happened are usually believed. But the storyteller does not have to adhere to the flow of stories that closely. A really true story may be a set-up for one which is not true, but which relies on gulling the hearer into thinking that it is, until a punch line reframes it onto a joke, or a ghostly presence transforms it into a weird story¹².

Sense anar més lluny, a una conclusió consemblant hi arriba la banyalbufarina Joana Vives, una de les entrevistades més actives (4:55):

Gent de Palma que vivia aquí en s'estiu anaven a pescar amb ell i *después* els hi feia un arròs amb peix i s'ho passaven *beníssim* perquè els contava tantes de coses de Cuba... Coses que pareixia que *porien* ser i coses no eren possibles... Però s'ho passaven bé amb ell! (4:55).

Referències bibliogràfiques

- ABRAHAMS Roger D.
2005 *Everyday life. A Poetics of vernacular practices*, Philadelphia, University of Pennsylvania Press.
- BAUMAN Richard
1975 "Verbal Art as a Performance", *American Anthropologist*, Arlington, vol. 77, n. 2.
- BOYD Douglas A.
2016 "I just want to Click on It to Listen: Oral History Archives, Orality, and Usability", dins: Boyd D., Larson M. (eds.), *Oral history and digital humanities. Voice, acces, and engagement*, New York, Palgrave, pp. 77–96.
- DÉGH Linda
1972 "Folk narrative", dins: Dorson R.M. (ed.), *Folklore and folklife. An introduction*, Chicago–London, The University of Chicago Press, pp. 54–83.
- JASON Heda
2002 *Motif, type and genre*, Helsinki, Academia Scientiarum Fennica.
- ORIOl Carme
2002 *Introducció a l'etnopoètica. Teoria i formes del folklore en la cultura catalana*, Valls, Cossetània Edicions.
- PALMER Joan
1994 *Cent anys de mestres d'aixa a Mallorca*, Palma, El Tall.
- PIÑA Carlos
1988 "La construcció del 'sí mismo' en el relato autobiogràfic", *Revista Paraguaya de Sociología*, n. 71, pp. 135–176.
- PRAT Joan
2004 *I... això és la meva vida. Relats biogràfics i societat*, Barcelona, Generalitat de Catalunya.

¹² R.A. Abrahams, *Everyday life. A poetics of vernacular practices*, Philadelphia University of Pennsylvania Press, 2005, p. 75.

From shipwright in Banyalbufar to President of Cuba. Mateu Mir Albertí *Mateito*: A biographical construction from orality

Keywords: ethnopoetics — ethnopoetic genre — orality — Mallorca — Cuba.

Abstract

The purpose of the study is to analyse a case of biographical creation based on orality. To do this, interviews have been used with seven witnesses through the programme on autonomous television of the Balearic Islands (IB3), L'Hora D, entitled "Vox Populi". The study is based on the modal classification and ethnopoetic genres proposed by Heda Jason in his *Motif, type and genre* (2000). Two narrative levels are analysed: the anecdotes and the story of personal experiences. The result of the application of this methodology leads to a biography, whose limits are never clear, which evidently creates affirmations, negations and contradictions in multiple directions. The result, therefore, leads to a story that is still unfinished today.

Fecha de recepció: 8.05.2018

Fecha de aceptació: 23.10.2018